

ИЗВЕСТИЕ 2004/С 101/04 НА КОМИСИЯТА

относно сътрудничеството между Комисията и съдилищата на държавите-членки на Европейския съюз при прилагането на членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност

(Текст от значение за ЕИП)

I. ОБХВАТ НА ИЗВЕСТИЕТО

1. Настоящото известие се отнася до сътрудничеството между Комисията и съдилищата на държавите-членки на Европейския съюз, когато последните прилагат членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност. За целите на настоящото Известие “съдилища на държавите-членки на Европейския съюз” (наричани по-долу “национални съдилища”) са съдилищата и трибуналите в държава-членка на Европейския съюз, които могат да прилагат членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност, и които са оторизирани да поставят предварителни въпроси пред Съда на Европейските общности съгласно член 234 от Договора за създаване на Европейската общност¹.

2. Националните съдилища могат да бъдат задължени да прилагат членове 81 или 82 от Договора за създаване на Европейската общност в съдебни процеси между частни страни, като искове по договори или искове за щети. Те могат да действат и като обществен надзорен орган или като апелативен съд. Национален съд може да бъде посочен и като орган по конкуренцията на държава-членка (наричан по-долу “национален орган по конкуренцията”) съгласно член 35, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003 (наричан по-долу “Регламентът”)². В такъв случай сътрудничеството между националните съдилища и Комисията е предмет не само на настоящото известие, а и на известието за сътрудничество в рамките на мрежата от органи в областта на конкуренцията³.

II. ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА КОНКУРЕНЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА

A. ПРАВО НА НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА ДА ПРИЛАГАТ ПРАВИЛАТА ЗА КОНКУРЕНЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ

¹ За критериите, които определят кои институции могат да се приемат като съдилища или трибунали по смисъла на член 234 от Договора за създаване на Европейската общност, вж. например Дело С-516/99 *Schmid* [2002] Сборник съдебна практика I-4573, 34: “Съдът взема предвид редица фактори като този дали органът е създаден съгласно закона, дали е постоянен, дали юрисдикцията му е задължителна, дали неговата процедура е *inter partes*, дали прилага принципите на законност и дали е независим”.

² Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно прилагането на правилата за конкуренция съгласно членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г., стр. 1).

³ Известие относно сътрудничеството в рамките на органите в областта на конкуренцията (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 43). По смисъла на настоящото известие “национален орган в областта на конкуренцията” е органът, посочен от държава-членка съгласно член 35, параграф 1 от регламента”.

3. Доколкото националните съдилища имат пълномощия да разглеждат даден казус⁴, те имат правото да прилагат членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност⁵. Освен това следва да припомним, че членове 81 и 82 Договора за създаване на Европейската общност са предмет на държавна политика и са съществен елемент за изпълнението на задачите, възложени на Комисията, и по-специално за функционирането на вътрешния пазар⁶. Според Съда на Европейските общности, когато по силата на националното право, националните съдилища по собствена воля трябва да повдигнат правни въпроси, базирани на задължителни национални норми, които не са били повдигнати от страните, такова задължение съществува и когато става дума за задължителните правила на Общността, например правилата за конкуренцията на Европейската общност. Положението е същото ако националното право предоставя на националните съдилища свобода да прилагат по собствена воля задължителните принципи на законност: националните съдилища трябва да прилагат правилата за конкуренция на Европейската общност дори когато страната, която има интерес от прилагането на тези разпоредби не се е позовала на тях, когато националното право разрешава такова прилагане от националния съд. Правото на Общността не изисква от националните съдилища да повдигат по собствена воля въпрос, свързан с нарушаването на разпоредбите на правото на Общността, когато проучването на този въпрос би ги задължило да изоставят предоставената им пасивна роля, излизайки извън полето на действие на спора, определена от страните, и позовавайки се на факти и обстоятелства, различни от тези, на които страната, заинтересована от прилагането на тези разпоредби, базира своя иск⁷.

4. В зависимост от функциите им, определени от националното право, националните съдилища могат да бъдат задължени да прилагат членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност при административни, граждански или наказателни съдебни дела⁸. По-специално, когато физическо или юридическо лице поиска от националния съд да защити индивидуалните му права, националните съдилища играят определена роля при налагане спазването на членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност, различна от налагане спазването в обществен интерес от страна на Комисията или от страна на националните органи в областта на конкуренцията⁹. Нещо повече, националните съдилища могат да прилагат членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност като обявяват договори за недействителни или присъждат обезщетения.

5. Националните съдилища могат да прилагат членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност без да е необходимо да прилагат паралелно

⁴ Юрисдикцията на даден национален съд зависи от националните, европейски и международни правила за правораздаване. В тази връзка е необходимо да се напомни, че Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно юрисдикцията и признаването и привеждането в изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски въпроси (ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1) се прилага към дела от гражданско и търговско естество.

⁵ Вж. член 6 от регламента.

⁶ Вж. членове 2 и 3 ЕО, дело C-126/97 *Eco Swiss* [1999] ECR I-3055, 36; дело T-34/92 *Fiatagri UK and New Holland Ford* [1994] ECR II-905, точка 39 и дело T-128/97 *Aeroports de Paris* [2000] ECR II-3929, точка 241.

⁷ Съединени дела C-430/93 and C-431/93 *van Schijndel* [1995] ECR I-4705, точки 13 - 15 и точка 22.

⁸ Съгласно последното изречение от съображение 8 от Регламент (ЕО) № 1/2003, регламентът не се прилага към националните закони, които налагат наказателни санкции на физически лица, доколкото такива санкции представляват средство за налагане спазването на правилата за конкуренция, приложими по отношение на предприятията.

⁹ Дело T-24/90 *Automec* [1992] ECR II-2223, точка 85.

националното законодателство за конкуренцията. Когато даден национален съд прилага националното законодателство за конкуренцията към споразумения, решения на сдружения на предприятия или съгласувани практики, които могат да засегнат търговията между държави-членки по смисъла на член 81, параграф 1 от Договора за създаване на Европейската общност¹⁰, или към злоупотреби, забранени с член 82 от Договора за създаване на Европейската общност, те трябва да прилагат и правилата за конкуренция на Европейската общност към тези споразумения, решения или практики¹¹.

6. Регламентът не само дава право на националните съдилища да прилагат законодателството на Европейската общност за конкуренцията. Последствията от паралелното прилагане на националното законодателство за конкуренцията към споразумения, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които засягат търговията между държавите-членки не могат да бъдат по-различни от тези след прилагане на правото на Европейската общност за конкуренцията. Член 3, параграф 2 от Регламента предвижда, че споразуменията, решенията или съгласуваните практики, които не нарушават член 81, параграф 1 от Договора за създаване на Европейски общности, или които отговарят на условията по член 81, параграф 3 от Договора за създаване на ЕО не могат да бъдат забранявани и съгласно националното законодателство за конкуренцията¹². От друга страна, Съдът на Европейските общности е постановил, че споразумения, решения или съгласувани практики, които нарушават разпоредбите на член 81, параграф 1 и не отговарят на условията по член 81, параграф 3 не могат да бъдат одобрявани съгласно националното право¹³. Що се отнася до паралелното прилагане на националното законодателство за конкуренцията и член 82 от Договора за създаване на ЕО в случай на едностранно поведение член 3 от Регламента не предвижда задължение за подобна конвергенция. При наличието на противоречиви разпоредби основният принцип за примат на правото на Общността изисква националните съдилища да не прилагат разпоредби на националното право, които противоречат на правните норми на Общността, независимо дали тези разпоредби на националното право са приети преди или след правните норми на Общността¹⁴.

7. Освен членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност, националните съдилища имат право да прилагат и актове, приети от институции на Европейския съюз в съответствие с Договора за създаване на Европейската общност или в съответствие с приетите мерки за прилагане на Договора, доколкото тези актове имат пряко действие. Националните съдилища могат по този начин да налагат решения на Комисията¹⁵ или регламенти, като прилагат член 81, параграф 3 от Договора към някои категории споразумения, решения или съгласувани практики. Когато прилагат тези правила на Европейската общност за конкуренцията националните съдилища

¹⁰ За допълнително поясняване на въздействието върху търговията, вж. известието по този въпрос (ОВ L 101, 27.4.2004 г., стр. 81).

¹¹ Член 3, параграф 1 от Регламента.

¹² Вж. също Известието относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора за създаване на ЕО (ОВ L 101, 27.4.2004 г., стр. 2).

¹³ Дело 14/68 *Walt Wilhelm* [1969] ECR 1 и Свързани дела 253/78 и 1 до 3/79 *Giry and Guerlain* [1980] ECR 2327, точки 15 - 17.

¹⁴ Дело 106/77 *Simmenthal* [1978] ECR 629, 21 и дело C-198/01, *Conorzio Industrie Fiammiferi* (CIF) [2003]ы точка 49.

¹⁵ Например от национален съд може да бъде поискано да наложи решение на Комисията, прието по смисъла на членове 7 - 10, членове 23 и 24 от Регламента.

действат в рамките на правото на Общността и следователно са задължени да спазват основните принципи на правото на Общността¹⁶.

8. Прилагането на членове 81 и 82 от Договора от националните съдилища често зависи от сложни икономически и правни оценки¹⁷. Когато прилагат правилата на Европейската общност за конкуренцията националните съдилища са обвързани с прецедентното право на съдилищата на Общността, както и с регламентите на Комисията, прилагащи член 81, параграф 3 от Договора към някои категории споразумения, решения или съгласувани практики¹⁸. Освен това прилагането от Комисията на членове 81 и 82 от Договора в определен случай задължава националните съдилища да прилагат правилата на Европейската общност за конкуренцията в същия случай паралелно или след Комисията¹⁹. Накрая, и без да се накърнява окончателното тълкуване на Договора за създаване на Европейската общност от Съда на Европейските общности, националните съдилища могат да открият насоки в регламентите и решенията на Комисията, в които има аналогични елементи с казуса, който решават, както и в известията и насоките на Комисията, свързани с прилагането на членове 81 и 82 от Договора²⁰, и в годишния доклад относно политиката за защита на конкуренцията²¹.

Б. ПРОЦЕДУРНИ АСПЕКТИ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАВИЛАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА КОНКУРЕНЦИЯТА ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА

9. Процедурните условия за въвеждане правилата на Европейската общност за конкуренцията от националните съдилища и санкциите, които те могат да налагат при нарушението им, са широко застъпени в националното законодателство. Правото на Общността също определя до известна степен условията, при които се въвеждат правилата на Европейската общност за конкуренцията. Тези разпоредби на правото на Общността могат да предвидят предоставяне на правото на националните съдилища да се възползват от някои инструменти, например да потърсят становището на Комисията по въпроси, свързани с прилагането на правилата на Европейската общност за конкуренцията²², или могат да създадат правила, които са задължителни при техните заседания, например на Комисията и на националните органи в областта на конкуренцията се разрешава да представят становища в писмен вид²³. Тези разпоредби на правото на Общността имат предимство пред националните. Ето защо националните съдилища трябва да отхвърлят националните разпоредби, които, ако бъдат приложени, биха влезли в противоречие с тези на правото на Общността. Когато такива разпоредби

¹⁶ Вж. например Дело 5/88 *Wachauf* [1989] ECR 2609, точка 19.

¹⁷ Съединени дела C-215/96 и C-216/96 *Bagnasco* [1999] ECR I-135, точка 50.

¹⁸ Дело 63/75 *Fonderies Roubaix* [1976] ECR 111, точки 9 - 11 и Дело C-234/89 *Delimitis* [1991] ECR I-935, точка 46.

¹⁹ Относно паралелното или последващо прилагане на правилата на Европейската общност за конкуренцията от националните съдилища и Комисията вж. също точки 11 - 14.

²⁰ Дело 66/86 *Ahmed Saeed Flugreisen* [1989] ECR 803, точка 27 и дело C-234/89 *Delimitis* [1991] ECR I-935, точка 50. Към настоящото известие е приложен списък с насоки, известия и регламенти на Комисията в областта на политиката за защита на конкуренцията, по-специално регламентите за прилагане на член 81, параграф 3 от Договора за създаване на ЕО към някои категории споразумения, решения или съгласувани практики. За решенията на Комисията за прилагането на членове 81 и 82 ЕО (от 1964 до сега) вж. <http://www.europa.eu.int/comm/competition/antitrust/cases/>.

²¹ Съединени дела C-319/93, C-40/94 и C-224/94 *Dijkstra* [1995] ECR I-4471, точка 32.

²² За възможността националните съдилища да търсят Комисията за становище вж. по-долу точки 27 - 30.

²³ Относно представянето на становища, вж. по-долу точки 31 - 35.

на правото на Общността се прилагат пряко, те се явяват пряк източник на права и задължения за всички засегнати лица и трябва да бъдат изцяло и еднакво прилагани във всички държави-членки от датата на тяхното влизане в сила²⁴.

10. При отсъствие на разпоредби на правото на Общността относно процедурите и санкциите, свързани с прилагането на правилата на Европейската общност за конкуренцията от националните съдилища, последните прилагат националното процедурно право и, доколкото е в техните компетенции, налагат санкциите, предвидени съгласно националното право. Но прилагането на тези национални разпоредби трябва да бъде съвместимо с основните принципи на правото на Общността. В тази връзка е полезно да се припомни прецедентното право на Съда на Европейските общности, съгласно което:

а) когато има нарушение на правото на Общността, националното право трябва да предвиди санкции, които са ефективни, съразмерни и възпиращи²⁵;

б) когато нарушението на правото на Общността нанася вреда на дадено лице, последното трябва, при определени условия, да може да поиска обезщетение от националния съд²⁶;

в) процедурните правила и санкции, които националните съдилища прилагат за въвеждане правото на Общността

- не трябва да правят това въвеждане прекалено трудно или практически невъзможно (принципът на ефективността)²⁷, и

- те не трябва да бъдат по-малко благоприятни от правилата за въвеждане на еквивалентното национално право (принципът на еквивалентност)²⁸.

На базата на принципа на примата на правото на Общността националният съд може да не прилага националните норми, които не са съвместими с тези принципи.

В. ПАРАЛЕЛНО ИЛИ ПОСЛЕДОВАТЕЛНО ПРИЛАГАНЕ ОТ КОМИСИЯТА И НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА НА ПРАВИЛАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА КОНКУРЕНЦИЯТА

²⁴ Дело 106/77 *Simmenthal* [1978] ECR 629, 14 и 15.

²⁵ Дело 68/88 *Комисията / Гърция* [1989] ECR 2965, точки 23 - 25.

²⁶ Относно нанесени вреди в случай на нарушение от страна на предприятие, вж. дело C-453/99 *Courage and Crehan* [2001] ECR 6297, точки 26 и 27. Относно нанесени вреди в случай на нарушение от страна на държава-членка или от орган, който е еманация на държавата, и при условията на такова държавно задължение, вж. например съединени дела C-6/90 и C-9/90 *Francoovich* [1991] ECR I-5357, точки 33 - 36; Дело C-271/91 *Marshall/ Southampton and South West Hampshire Area Health Authority* [1993] ECR I-4367, точка 30 и точки 34 - 35; съединени дела C-46/93 и C-48/93 *Brasserie du Pecheur and Factortame* [1996] ECR I-1029; Дело C-392/93 *British Telecommunications* [1996] ECR I-1631, точки 39 - 46 и съединени дела C-178/94, C-179/94 и C-188/94 до 190/94 *Dillenkofer* [1996] ECR I-4845, точки 22 - 26 и точка 72.

²⁷ Вж. например Дело 33/76 *Rewe* [1976] ECR 1989, 5; Дело 45/76 *Comet* [1976] ECR 2043, 12 и Дело 79/83 *Harz* [1984] ECR 1921, точки 18 и 23.

²⁸ Вж. например Дело 33/76 *Rewe* [1976] ECR 1989, точка 5; Дело 158/80 *Rewe* [1981] ECR 1805, точка 44; Дело 199/82 *San Giorgio* [1983] ECR 3595, точка 12 и Дело C-231/96 *Edis* [1998] ECR I-4951, точки 36 и 37.

11. Националният съд може да прилага правилата на Европейската общност за конкуренцията към споразумение, решение, съгласувана практика или едностранно поведение, които влияят на търговията между държавите-членки едновременно с Комисията или след нея²⁹. Точките по-долу очертават някои от задълженията, които националните съдилища трябва да спазват при тези обстоятелства.

12. Когато национален съд вземе решение преди Комисията, то би трябвало да не противоречи на решението, очаквано от Комисията³⁰. За тази цел националният съд може да попита Комисията дали е открила производство, свързано със същите споразумения, решения или практики³¹ и, ако е открила, за хода на производството и вероятността за решение в този случай³². Националният съд, на основание на правната сигурност, може да вземе решение да задържи своето производство докато Комисията вземе решение³³. Комисията от своя страна ще положи усилия да даде приоритет на казусите, за които е решила да открие производство по смисъла на член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 773/2004 на Комисията, и които са предмет на национално производство, отложено по този начин, по-специално когато изходът от граждански спор зависи от тях. Когато националният съд не може логично да оспори очакваното решение на Комисията, или когато Комисията вече е взела решение по подобен казус, националният съд може да вземе решение по дело, очакващо неговото решение, преди нея, съгласно очакваното или по-рано взето решение без да е необходимо да иска от Комисията горепосочената информация или да чака нейното решение.

13. Когато Комисията стигне до решение по определен случай преди националният съд, последният не може да вземе решение, противоречащо на това на Комисията. Задължителното естество на решението на Комисията не накърнява тълкуването на правото на Общността от Съда на Европейските общности. Ето защо, ако националният съд има съмнения относно законосъобразността на решението на Комисията, той не може да избегне задължителното естество на това решение без постановление за противното от Съда на Европейските общности³⁴. Следователно, ако национален съд възнамерява да вземе решение, противоречащо на това на Комисията, той трябва да се обърне към Съда на Европейските общности за предварително постановление (член 234 ЕО). Последният взема решение относно съответствието на решението на Комисията с правото на Общността. Ако решението на Комисията се оспори пред съдилищата на Общността по смисъла на член 230 ЕО и изходът от спора пред националният съд зависи от валидността на решението на Комисията, националният съд спира своето производство до окончателното решение за отмяна от съдилищата на Общността, освен ако не реши, че предвид обстоятелствата на казуса, отнасянето до Съда на

²⁹ Член 11, параграф 6, във връзка с член 35, параграфи 3 и 4 от Регламента предотвратява паралелно прилагане на членове 81 или 82 ЕО от Комисията и национален съд, само когато последният е определен за национален орган в областта на конкуренцията.

³⁰ Член 16, параграф 1 от Регламента.

³¹ Комисията прави обществено достояние откриването на производство с оглед приемането на решение по смисъла на членове 7 - 10 (вж. член 2, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 773/2004 на Комисията от 7 април 2004 г. относно производствата съгласно членове 81 и 82 от Договора за създаване на ЕО (ОВ С 101, 27.4.2004 г.). Според Съда на Европейските общности откриването на производство предполага повелителен акт на Комисията, свидетелстващ за нейното намерение да вземе решение (Дело 48/72 *Brasserie de Haecht* [1973] ECR 77, точка 16).

³² Дело C-234/89 *Delimitis* [1991] ECR I-935, 53, и Съединени дела C-319/93, C-40/94 и C-224/94 *Dijkstra* [1995] ECR I-4471, точка 34. По този въпрос вж. по-долу точка 21 от настоящото известие.

³³ Вж. член 16, параграф 1 от Регламента и Дело C-234/89 *Delimitis* [1991] ECR I-935, точка 47 и Дело C-344/98 *Masterfoods* [2000] ECR I-11369, точка 51.

³⁴ Дело 314/85 *Foto-Frost* [1987] ECR 4199, параграфи 12 - 20.

Европейските общности за предварително постановление относно валидността на решението на Комисията е оправдано³⁵.

14. Когато национален съд е спрял съдебното производство, например, за да изчака решението на Комисията (ситуацията е описана в точка 12 от настоящото известие) или до окончателното решение на съдилищата на Общността за отмяна или при процедура по издаване на предварително постановление (описана в точка 13), негово задължение е да проучи необходимостта от разпореждане на временни мерки за опазване интересите на страните³⁶.

III. СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ КОМИСИЯТА И НАЦИОНАЛНИТЕ СЪДИЛИЩА

15. Освен механизъм на сътрудничество между националните съдилища и Съда на Европейските общности съгласно член 234 ЕО, Договорът за създаване на Европейските общности не предвижда изрично сътрудничество между националните съдилища и Комисията. В своето тълкуване на член 10 ЕО, който задължава държавите-членки да подпомагат изпълнението на задачите на Общността, съдилищата на Общността приемат, че тази разпоредба на Договора налага на европейските институции и на държавите-членки взаимни задължения за лоялно сътрудничество с оглед постигане на целите на Договора за създаване на Европейската общност. Така, член 10 от Договора предвижда, че Комисията трябва да помага на националните съдилища при налагане правото на Общността³⁷. Същевременно националните съдилища могат да бъдат задължени да помагат на Комисията при изпълнението на нейните задачи³⁸.

16. Уместно е също да се припомни сътрудничеството между националните съдилища и националните органи, по-специално националните органи в областта на конкуренцията, за прилагането на членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност. Докато сътрудничеството между тези национални органи се регулира главно от националните норми, член 15, параграф 3 от Регламента предвижда възможност националните органи в областта на конкуренцията да представят становища пред националните съдилища на своите държави-членки. Точка 31 и точки 33 - 35 от настоящото известие са приложими към тези представяния *mutatis mutandis*.

A. КОМИСИЯТА КАТО *AMICUS CURIAE*

17. За да подпомогне националните съдилища в прилагането на правилата на Европейската общност за конкуренцията, Комисията се ангажира да помага на националните съдилища, когато последните приемат, че такава помощ е необходима за решаването на даден случай. Член 15 от Регламента се отнася до най-често срещаните видове помощ: предаване на информация (точки 21 - 26) и становищата на Комисията (точки 27 - 30), и двете по искане на национален съд, и възможността Комисията да представя становища (точки 31 - 35). Тъй като Регламентът предвижда тези видове помощ, тя не може да бъде ограничавана от разпоредби на държави-членки. При

³⁵ Вж. член 16, параграф 1 от Регламента и дело C-344/98 *Masterfoods* [2000] ECR I-11369, точки 52 - 59.

³⁶ Дело C-344/98 *Masterfoods* [2000] ECR, I-11369, точка 58.

³⁷ Дело C-2/88 *Imm Zwartveld* [1990] ECR I-3365, точки 16 - 22 и дело C-234/89 *Delimitis* [1991] I-935, точка 53.

³⁸ C-94/00 *Roquette Frères* [2002] ECR 9011, точка 31.

отсъствие на процедурни правила на Общността в този смисъл, и доколкото те са необходими за подпомагане на тези форми на помощ, държавите-членки трябва да приемат съответните процедурни правила, за да могат националните съдилища и Комисията да се ползват пълноценно от възможностите, които Регламентът предлага³⁹.

18. Националният съд може да изпрати своето искане за помощ в писмен вид на следния адрес:

European Commission
Directorate General for Competition
B - 1049 Brussels
Belgium

или по електронен път на адрес: comp-amicus@cec.eu.int

19. Следва да се припомни, че каквато и форма да приеме сътрудничеството с националните съдилища, Комисията ще уважава тяхната независимост. В резултат на това помощта, предлагана от Комисията не задължава националния съд. Комисията също така следва да се увери, че спазва задължението си за опазване на професионалната тайна, и че защитава неговото функциониране и независимост⁴⁰. При изпълнение на своето задължение съгласно член 10 от Договора за създаване на Европейската общност, за подпомагане на националните съдилища при прилагането на правилата на Европейската общност за конкуренцията, Комисията се ангажира да остане неутрална и обективна в своята помощ. В действителност, помощта на Комисията за националните съдилища е част от нейните задължения да защитава обществените интереси. Ето защо тя не възнамерява да обслужва частните интереси на страните по делото пред националния съд. По тази причина Комисията не изслушва страните във връзка с помощта, която оказва на националния съд. В случай, че някоя от страните по делото се е свързала с Комисията по въпроси, повдигнати пред националния съд, тя информира за това националния съд, независимо дали тези контакти са осъществени преди или след искането за съдействие от страна на националния съд.

20. Комисията публикува резюме за своето сътрудничество с националните съдилища по смисъла на настоящото известие в своя годишен доклад по политиката за защита на конкуренцията. Тя публикува също и своите становища на Интернет страницата си.

1. Задължение на Комисията за предаване на информация на националните съдилища

21. Задължението на Комисията да подпомага националните съдилища при прилагане правото на Европейската общност за конкуренцията се изразява главно в ангажимента ѝ да предава информация на националните съдилища. Даден национален съд може например да поиска от Комисията документи или информация от процедурно естество, които да му дадат възможност да разбере дали определено дело предстои да се разглежда от Комисията, дали Комисията е открила производство и дали вече е

³⁹ Относно съвместимостта на такива национални процедурни правила с основните принципи на правото на Общността, вж. точки 9 и 10 от настоящото известие.

⁴⁰ Относно тези задължения вж. например точки 23 - 26 от настоящото известие.

определила позицията си. Даден национален съд може също да попита Комисията кога е вероятно да бъде взето решение, за да може да определи условията за всяко решение за прекратяване на производството, както и дали е необходимо приемането на временни мерки⁴¹.

22. За да гарантира ефективността на сътрудничеството с националните съдилища, Комисията се стреми да предостави на националния съд исканата информация в срок от един месец от датата на получаване на искането. Когато Комисията трябва да поиска от националния съд повече пояснения по неговото искане, или когато трябва да се консултира с тези, които са пряко засегнати от предаването на информацията, този срок започва да тече от момента, в който тя получи исканата информация.

23. При предаването на информацията на националните съдилища Комисията трябва да потвърди гаранциите, дадени на физически и юридически лица с член 287 от Договора за създаване на Европейската общност⁴². Член 287 от Договора за създаване на Европейската общност не разрешава на членовете, длъжностите лица и другите служители на Комисията да разкриват информация, гарантирана от задължението за професионална тайна. Тази информация може да представлява едновременно и поверителна информация и търговска тайна. Търговската тайна представлява информация, не само оповестяването на която, но също и предаването ѝ на лице, различно от лицето предоставило информацията, биха могли сериозно да накърнят интересите на последното⁴³.

24. Общите указания на членове 10 и 287 от Договора за създаване на Европейската общност не водят до абсолютна забрана Комисията да предава на националните съдилища информация, която е гарантирана от задължението за опазване на професионална тайна. Прецедентното право на съдилищата на Общността потвърждава, че задължението за лоялно сътрудничество изисква Комисията да осигури на националния съд информацията, която той иска, дори информация, защитена от професионална тайна. Когато предлага своето сътрудничество на националните съдилища Комисията при никакви обстоятелства не може да нарушава гаранциите, предвидени в член 287 от Договора за създаване на Европейската общност.

25. Следователно, преди предаването на национален съд на информация, защитена от професионална тайна, Комисията напомня на съда за неговото задължение съгласно правото на Общността да съблюдава правата, които член 287 от Договора за създаване на Европейската общност предоставя на физически и юридически лица, а също така и отправя запитване до съда дали може и ще гарантира защита на поверителната информация и търговските тайни. Ако националният съд не може да предостави такава гаранция, Комисията не предава на националния съд информацията, защитена от професионална тайна⁴⁴. Само когато националният съд предложи гаранция за защита на поверителната информация и търговските тайни, Комисията предава исканата

⁴¹ Дело C-234/89 *Delimitis* [1991] ECR I-935, точка 53 и съединени дела C-319/93, C-40/94 и C-224/94 *Dijkstra* [1995] ECR I-4471, точка 34.

⁴² Дело C-234/89 *Delimitis* [1991] I-935, точка 53.

⁴³ Дело T-353/94 *Postbank* [1996] ECR II-921, точки 86 и 87 и дело 145/83 *Adams* [1985] ECR 3539, точка 34.

⁴⁴ Дело C-2/88 *Zwartveld* [1990] ECR I-4405, точки 10 и 11 и дело T-353/94 *Postbank* [1996] ECR II-921, точка 93.

информация, като посочва онези части, които са защитени от професионална тайна и тези, които не са и могат следователно да бъдат разкривани.

26. Има и други изключения за разкриване на информация на национални съдилища от Комисията. Комисията може да откаже да предостави информация на национални съдилища по особено важни причини, свързани с необходимостта да се опазят интересите на Общността или да се избегне намеса в нейната дейност и независимост, по-специално като се рискува изпълнението на възложените ѝ задачи⁴⁵. Ето защо Комисията не предава на националните съдилища информация, доброволно предоставена от кандидат за амнистия без неговото съгласие.

2. Искане на становище по въпроси, засягащи прилагането на правилата на Европейската общност за конкуренцията

27. Когато е длъжен да приложи правилата на Европейската общност за конкуренцията към дело, което ще се води от него, един национален съд може първо да потърси указания в прецедентното право на съдилищата на Общността или в регламентите, решенията, известията и насоките на Комисията, прилагащи членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност⁴⁶. Когато тези инструменти не предлагат достатъчно указания, националният съд може да поиска становището на Комисията по въпроси, засягащи прилагането на правилата на Европейската общност за конкуренцията. Националният съд може да поиска становището на Комисията по икономически, фактически и правни въпроси⁴⁷. Последното не накърнява възможността или задължението националният съд да поиска от Съда на Европейските общности предварително постановление относно тълкуването или валидността на правото на Общността съгласно член 234 от Договора за създаване на Европейската общност.

28. За да може Комисията да представи на националния съд адекватно становище, тя може да поиска от него допълнителна информация⁴⁸. За да гарантира ефективността на сътрудничеството с националните съдилища, Комисията се стреми да предостави на националния съд исканото становище в рамките на четири месеца от датата, на която е получила искането. Когато Комисията е поискала от националния съд допълнителна информация, за да може да формулира своето становище, този срок започва да тече от момента на получаване на тази допълнителна информация.

29. Когато дава становището си Комисията се ограничава до предоставянето на националния съд на фактическата, икономическата или правната информация, която е била поискана, без да взема предвид основанията за делото, което ще се води пред националния съд. Освен това, за разлика от авторитетното тълкуване на правото на Общността от съдилищата на Общността, становището на Комисията не обвързва правно националния съд.

⁴⁵ Дело C-2/88 *Zwartveld* [1990] ECR I-4405, точки 10 и 11; дело C-275/00 *First and Franex* [2002] ECR I-10943, 49 и Дело T-353/94 *Postbank* [1996] ECR II-921, точка 93.

⁴⁶ Вж. точка 8 от настоящото известие.

⁴⁷ Дело C-234/89 *Delimitis* [1991] ECR I-935, точка 53 и съединени дела C-319/93, C-40/94 и C-224/94 *Dijkstra* [1995] ECR I-4471, точки 34.

⁴⁸ Сравни с оело 96/81 *Комисията / Нидерландия* [1982] ECR 1791, точка 7 и дело 272/86 *Комисията / Гърция* [1988] ECR 4875, точка 30.

30. Следвайки казаното в точка 19 от настоящото известие, Комисията не изслушва страните преди да формулира становището си до националния съд. Последният следва да третира становището на Комисията съгласно съответните национални процедурни норми, които трябва да зачитат основните принципи на правото на Общността.

3. Представяне на становища от Комисията на националния съд

31. Съгласно член 15, параграф 3 от Регламента, националните органи в областта на конкуренцията и Комисията могат да представят становища по въпроси, свързани с прилагането на членове 81 или 82 от Договора за създаване на Европейската общност, на национален съд, длъжен да прилага тези разпоредби. Регламентът разграничава писмените становища, които националните органи в областта на конкуренцията и Комисията могат да представят по своя инициатива, от устните становища, които могат да бъдат представени само с разрешение на националния съд⁴⁹.

32. Регламентът изрично упоменава, че Комисията представя становища само когато съгласуваното прилагане на членове 81 или 82 от Договора за създаване на ЕО го изисква. Тъй като това е целта на представянето, Комисията ограничава своите становища до икономически и правен анализ на фактите, съществени за делото, което ще се води пред националния съд.

33. За да може Комисията да представи адекватни становища, от националния съд може да бъде поискано да предаде или да осигури предаването на Комисията на копие от всички документи, необходими за оценка на делото. Следвайки казаното в член 15, параграф 3, втора алинея от Регламента, Комисията ще използва само тези документи при подготовката на своите становища⁵⁰.

34. Тъй като регламентът не предвижда процедурна рамка, в която да бъдат представяни становищата, процедурните правила и практики на държавите-членки очертават съответната процедурна рамка. Когато държава-членка все още не е създала съответната процедурна рамка, националният съд трябва да определи процедурните правила, подходящи за представянето на становища на делото, което ще се разглежда пред него.

35. Процедурната рамка трябва да отговаря на принципите, определени в точка 10 от настоящото известие. Освен всичко друго това означава, че процедурната рамка за представянето на становища по въпроси, свързани с членове 81 или 82 от Договора за създаване на Европейската общност:

- a) трябва да бъде съвместима с основните принципи на правото на Общността, по-специално с основните права на страните по делото;

⁴⁹ Съгласно член 15, параграф 4 от Регламента това не накърнява по-широките пълномощия да се правят становища пред съдилища, предоставени на национални органи в областта на конкуренцията съгласно националното право.

⁵⁰ Вж. също член 28, параграф 2 от Регламента, който пречи на Комисията да разкрива получената от нея информация, която е под закрилата на задължението за професионална тайна.

б) не може да прави представянето на такива становища изключително трудно или практически невъзможно (принципът на ефективността)⁵¹; и

в) не може да прави представянето на такива становища по-трудно от представянето на становища в съдебно разглеждане, когато се прилага еквивалентно национално право (принцип на еквивалентност).

Б. НАЦИОНАЛНИ СЪДИЛИЩА, ПОДПОМАГАЩИ КОМИСИЯТА ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВИЛАТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ ЗА КОНКУРЕНЦИЯТА

36. Тъй като задължението за лоялно сътрудничество означава, че органите на държавите-членки помагат на европейските институции с оглед постигане на целите на Договора за създаване на Европейската общност⁵², Регламентът предвижда три примера за такава помощ:

- предаване на документи, необходими за оценка на делото, по което Комисията би искала да представи становища (виж точка 33);
- предаване на съдебни решения, прилагащи членове 81 или 82 от Договора за създаване на ЕО; и
- ролята на националните съдилища във връзка с инспекция на Комисията.

1. Предаването на съдебни решения на националните съдилища, прилагащи членове 81 или 82 от Договора

37. Съгласно член 15, параграф 2 от Регламента, държавите-членки изпращат на Комисията копие от всяко писмено съдебно решение на националните съдилища, прилагащи членове 81 или 82 от Договора веднага след като пълното писмено съдебно решение е предадено на страните. Предаването на националните съдебни решения относно прилагането на членове 81 или 82 от Договора и информацията за съдебната процедура пред националните съдилища преди всичко дава възможност на Комисията да се запознае своевременно с делата, за които може да се окаже уместно да се представят становища, когато една от страните обжалва съдебното решение.

2. Ролята на националните съдилища във връзка с инспекция на Комисията

38. В заключение, националните съдилища могат да играят роля във връзка с инспекция на Комисията на предприятия и сдружения на предприятия. Ролята на националните съдилища зависи от това дали инспекциите се извършват на мястото на извършване на дейността или извън него.

39. Що се отнася до инспекциите на мястото за извършване на дейността, националното законодателство може да изисква санкция от националния съд, която да разрешава на националните правоприлагащи органи да помогнат на Комисията в случай на противодействие от страна на въпросното предприятие. Такава санкция може

⁵¹ Съединени дела 46/87 и 227/88 *Hoechst* [1989] ECR, 2859, точка 33. Вж. също член 15, параграф 3 от Регламента.

⁵² Дело С-69/90 *Комисията /Италия* [1991] ECR 6011, точка 15.

да бъде поискана като предпазна мярка. Когато става въпрос за такова искане, националният съд има правото да провери автентичността на решението от инспекцията на Комисията и да се увери, че предвидените принудителни мерки не са нито своеволни, нито прекалени що се отнася до предмета на инспекцията. При проверката на пропорционалността на принудителните мерки националният съд може да поиска от Комисията, пряко или чрез националния орган в областта на конкуренцията, подробни обяснения за основанията на Комисията за предполагаеми нарушения на разпоредбите на членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност, както и за сериозността на предполагаемото нарушение и за това до каква степен е замесено въпросното предприятие⁵³.

40. Що се отнася до инспекцията извън мястото на извършване на дейността, Регламентът изисква разрешение от националния съд преди да бъде изпълнено решение на Комисията, разпореждащо такава инспекция. В този случай националният съд може да провери истинността на решението на Комисията за инспекция и да се увери, че предвидените принудителни мерки не са нито своеволни, нито прекалени що се отнася до сериозността на нарушението, важността на търсените доказателства, за това до каква степен е замесено въпросното предприятие и логичната вероятност търговските счетоводни книги и документацията, свързани с предмета на инспекцията, да се съхраняват на мястото, за което е поискано разрешението. Националният съд може да поиска от Комисията, пряко или чрез националния орган в областта на конкуренцията, подробни обяснения за елементите, необходими да се разреши проверка на пропорционалността на предвидените принудителни мерки⁵⁴.

41. И в двата случая, съгласно точки 39 и 40, националният съд не може да поставя под въпрос законността на решението на Комисията или необходимостта от инспекция, нито може да изисква да му бъде предоставена информация от архива на Комисията⁵⁵. Освен това, задължението за лоялно сътрудничество изисква националният съд да вземе своето решение в подходящ срок, за да може Комисията ефективно да извърши своята инспекция⁵⁶.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

42. Настоящото известие се публикува, за да помогне на националните съдилища при прилагането на членове 81 и 82 от Договора за създаване на Европейската общност. То не задължава националните съдилища, нито засяга правата и задълженията на държавите-членки на Европейския съюз и на физическите или юридически лица съгласно правото на Общността.

43. Настоящото известие заменя известието от 1993 г. за сътрудничество между националните съдилища и Комисията при прилагането на членове 85 и 86 от Договора за създаване на Европейската икономическа общност⁵⁷.

⁵³ Член 20, параграфи 6 - 8 от Регламента и дело *C-94/00 Roquette Frères* [2002] ECR 9011.

⁵⁴ Член 21, параграф 3 от Регламента.

⁵⁵ Дело *C-94/00 Roquette Frères* [2002] ECR 9011, точка 39 и точки 62 - 66.

⁵⁶ Вж. пак там, точки 91 и 92.

⁵⁷ ОВ С 39, 13.2.1993 г., стр. 6.

ПРИЛОЖЕНИЕ

РЕГЛАМЕНТИ, ИЗВЕСТИЯ И НАСОКИ НА КОМИСИЯТА ЗА ГРУПОВО ОСВОБОЖДАВАНЕ

Този списък се намира и актуализира на Интернет страницата на Генералната дирекция по въпросите на конкуренцията на Европейската комисия:

<http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/legislation/>

A. Специфични норми

1. Известия от общ характер

- Известие относно определянето на съответния пазар за целите на законодателството на Общността за защита на конкуренцията (ОВ С 372, 9.12.1997 г., стр. 5)

- Известие относно второстепенните споразумения, които незначително ограничават конкуренцията съгласно член 81, параграф 1 от Договора за създаване на Европейската общност (*de minimis*) (ОВ С 368, 22.12.2001 г., стр. 13);

- Известие относно въздействието от концепцията за “взаимоизгодна търговия” съгласно членове 81 и 82 от Договора (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 81);

- Насоки относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 2).

2. Вертикални споразумения

- Регламент (ЕО) № 2790/1999 от 22 декември 1999 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на категории вертикални споразумения и съгласувани практики (ОВ L 336, 29.12.1999, стр. 21);

- Насоки относно вертикалните ограничения (ОВ С 291, 13.10.2000 г., стр. 1).

3. Хоризонтални споразумения за сътрудничество

- Регламент (ЕО) № 2658/2000 от 29 ноември 2000 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на категориите споразумения за специализация (ОВ L 304, 5.12.2000 г., стр. 3);

- Регламент (ЕО) № 2659/2000 от 29 ноември 2000 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на категориите споразумения за научно-изследователска и развойна дейност (ОВ L 304, 5.12.2000 г., стр. 7);

- Насоки относно прилагането на член 81 по отношение на хоризонталните споразумения за сътрудничество (ОВ С 3, 6.1.2001 г., стр. 2).

4. Лицензионни споразумения за трансфер на технологии

- Регламент (ЕО) № 773/2004 от 27 април 2004 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на категориите споразумения за трансфер на технологии (ОВ L 123, 27.4.2004 г.);

- Насоки за прилагането на член 81 от Договора за създаване на Европейската общност по отношение на споразумения за трансфер на технологии (ОВ С 101, 27.4.2004 г., стр. 2).

Б. Специфични разпоредби по сектори

1. Застраховане

- Регламент (ЕО) № 358/2003 от 27 февруари 2003 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора за определени категории споразумения, решения и съгласувани практики в застрахователния сектор (ОВ L 53, 28.2.2003 г., стр. 8).

2. Моторни превозни средства

- Регламент (ЕО) № 1400/2002 от 31 юли 2002 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на категориите вертикални споразумения и съгласувани практики в сектора на моторните превозни средства (ОВ L 203, 1.8.2002 г., стр. 30).

3. Далекосъобщителни и пощенски услуги

- Насоки относно прилагането на правилата за конкуренция на Европейската икономическа общност в областта на далекосъобщенията (ОВ С 233, 6.9.1991 г., стр. 2);

- Известие относно прилагането на правилата за конкуренция в областта на пощите и при оценката на някои държавни мерки, свързани с пощенските услуги (ОВ С 39, 6.2.1998 г., стр. 2);

- Известие относно прилагането на правилата за конкуренция към споразумения за достъп в сектора на далекосъобщенията - рамка, съответни пазари и принципи (ОВ С 265, 22.8.1998 г., стр. 2);

- Насоки относно анализа на пазара и оценката на значителна пазарна мощ съгласно регулаторната рамка на Общността за електронни комуникационни мрежи и услуги (ОВ С 165, 11.7.2002 г., стр. 6).

4. Транспорт

- Регламент (ЕИО) № 1617/93 относно прилагането на член 85, параграф 3 от Договора за някои категории споразумения, решения или съгласувани практики,

които имат за предмет съвместното планиране и координирането на разписания, съвместното обслужване на въздушните линии, тарифните консултации за превоз на пътници и за товари по редовни въздушни линии и разпределянето на слотове по летищата (ОВ L 155, 26.6.1993 г., стр. 18);

- Съобщение за разясняване препоръките на Комисията по прилагане на правилата за конкуренция към новите транспортни инфраструктурни проекти (ОВ С 298, 30.9.1997 г., стр. 5);

- Регламент (ЕО) № 823/2000 от 19 април 2000 г. относно прилагането на член 81, параграф 3 от Договора по отношение на някои категории споразумения, решения и съгласувани практики между дружества за корабоплаване по редовни линии (консорциуми) (ОВ L 100, 20.4.2000 г., стр. 24).